

REMISSYTTRANDE
2026-05-18
Dnr: 0109/26
Er referens: Ju2026/00322

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över SOU 2026:13 - Straffansvar för deltagande i och samröre med kriminella sammanslutningar

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkande på remiss och lämnar följande yttrande.

Brå delar utredningens uppfattning att den organiserade brottsligheten i Sverige utgör ett hot mot samhället i flera avseenden men avstyrker utredningens förslag.

Den definition av en kriminell sammanslutning som föreslås är mycket bred och kan träffa många små och tidsobeständiga grupperingar med viss struktur, inte minst bland ungdomar, som visserligen har begått något brott med fyra års fängelse i straffskalan i vinningssyfte (exempelvis ett rån, ett bostadsinbrott), men vars brottsliga aktiviteter inte rimligen kan betraktas ha något samhällshotande inslag. Det innebär i sin tur att utredningens proportionalitetsbedömning inte tar hänsyn till den föreslagna lagstiftningens potentiella tillämpningsområde.

I dag framstår det också som oklart hur stort behovet av de föreslagna kriminaliseringarna kommer vara när samtliga lagändringar rörande de osjälvständiga brottsformerna, som föreslagits enligt prop. 2025/26:49, väl har trätt i kraft.

När det gäller frågan om behov i det internationella straffrättsliga samarbetet menar Brå att det i det sammanhanget skulle kunna vara fördelaktigt med en kriminalisering av deltagande i och samröre med kriminella sammanslutningar som ägnar sig åt samhällshotande brottslighet, men att det inte undanröjer kravet på att bestämmelsen i så fall måste vara formulerad på så sätt att dess tillämpning blir avgränsad till sammanslutningar som faktiskt ägnar sig åt den åsyftade typen av brottslighet.

Men innan man går vidare och avgränsar bestämmelsens träffyta menar Brå att regeringen först bör ta initiativ till en utvärdering av den nya lagstiftningen om de osjälvständiga brottsformerna, eftersom resultaten kan ha direkt bäring på behoven av att över huvud taget kriminalisera delaktighet i och samröre med kriminella sammanslutningar.

Om regeringen trots allt väljer att gå vidare med utredningens förslag menar Brå att man först behöver reda ut bredden av de typer av sammanslutningar som kan träffas av förslagen, utöver de som radas upp i betänkandets kapitel 7, och att det därefter bör göras en ny proportionalitetsbedömning.

Detta yttrande avges av generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av enhetschef David Shannon. Enhetsråd Henrik Angerbrandt och verksjurist Charlotte Löv har också deltagit i beredningen.